

Виробництво

Ріпак в Україні перестає бути однією з пріоритетних культур. За офіційними даними, урожай ріпаку 2012 року став мінімальним за останні п'ять років і склав близько 1,2 млн т. У підсумку, у світовому масштабі Україні належить всього 2% сумарного виробництва ріпаку, і це при тому що наша держава посідає одне з провідних місць серед експортерів цієї олійної в Європу.

У 2012 році урожай **сої** склав 2,5 млн. т. Сьогодні існують заяви від влади, що в Україні існує план збільшення виробництва даної культури до 5,1 млн т до 2018 року. Зокрема планується збільшення площ посівів сої до 2 млн га (у 2012 році - 1,3 млн га). А також використання новітніх технологій для збільшення врожайності сої на 25% - до 2,5 т / га (у 2012 р. - 2 т / га). Згідно з офіційними даними, Україна входить до десятки найбільших виробників сої в світі. Кількість сільгоспвиробників, які займаються вирощуванням сої в нашій державі, постійно зростає. На сьогодні за сучасними технологіями сою в Україні вирощують майже 7 тис. господарств.

В поточному сезоні посівні площі під **соняшником** склали 5,13 млн. га, що на 8% більше ніж в попередньому (4,7 млн га). Середня врожайність насіння соняшнику в 2012/2013 МР склала 17 ц/га проти 20 ц/га в 2011/2012 МР. Несприятливі погодні умови позначилися також і на якісних характеристиках насіння соняшнику. Зокрема, учасники ринку відзначали велику кількість оліенасіння з низькою олійністю, яка в деяких випадках не перевищувала 38-40%. У підсумку в 2012 році, незважаючи на всі песимістичні прогнози, в Україні був зібраний досить високий за останні кілька сезонів і невисокий в порівнянні з минулим сезоном урожай соняшнику, який склав 8,6 млн т (проти 9,4 млн т в 2011/2012 МР).

У 2013 році, на думку експертів, посівна площа трьох основних олійних культур (соняшник, ріпак, соя) в Україні під урожай 2013 збільшиться до 8 млн га, що на 700 тис. га (або 10%) перевищить показник 2012 року і стане рекордним.

За словами експерта, з даного приросту площ 440 тис. га припадає на озимий ріпак, оскільки загибель посівів олійної під час перезимівлі була мінімальною за останні 4-5 років.

Зростання посівних площ і очікувана хороша врожайність призведуть до збільшення валового збору олійних культур в Україні в порівнянні з 2012 роком на 18% - до 14,5 млн т, що перевершить рекорд 2011 року.

Варто зазначити, що очікувані витрати на 1 га олійних культур в поточному році зростуть в середньому на 7-9%, головним чином, за рахунок підвищення орендної плати за землю.

	Загальна зібрана площа, тис.га	Відхилення від 2011 року, %	Валовий збір урожаю, тис. т	Відхилення від 2011 року, %	Урожайність, ц з 1 га зібраної площі
Олійні культури – всього	7143,52	5,6	12074,1	-3,0	16,9
- соняшник на зерно	5081,69	7,7	8387	-3,3	16,5
- соя	1412,43	27,2	2410,2	6,4	17,1
- ріпак	547,01	-34,3	1204,4	-16,2	22,0

Запаси

В Україні продовжують скорочуватись запаси зернових та олійних. Так, станом на 1 квітня 2013 року наявність зернових та насіння соняшнику на всіх (сільськогосподарських, зберігаючи та переробних) підприємствах на 36,8% менше порівняно з попереднім роком.

2012/2013 маркетинговий рік відзначився низьким урожаєм **соняшника**, хоча посівні площі були збільшені на 10%. через несприятливі погодні умови урожайність олійної скоротилась на 11% - до 16,5ц/га в середньому по Україні. Так на початок нового маркетингового року (жовтень) запаси насіння сошника були меншими на 15% (43,52,2 тис. т). Станом на 1 квітня запаси насіння соняшника в усіх категоріях підприємств продовжили інтенсивне скорочення, так за березень запаси скоротилися на 610,6 тис. т та склали 2181,3 тис. т, що на 27,2% менші, ніж в минулому році.

Станом на 1 квітня на зберігаючих та переробних підприємствах було в наявності 200,9 тис. т **сої**. Вперше за останні два роки цей показник нижчий в порівнянні з минулорічними аналогами. Зменшення становить 32,8%. Запаси **ріпаку** у квітні 2013 року, порівняно з показником на аналогічну дату минулого року, менші на 75% та складають 47,6 тис. т.

Експорт

Станом на 1 квітня з початку поточного маркетингового року з України було експортовано 2,5 млн олійних. Протягом березня на експорт було відправлено 9,9 тис. т ріпаку, 169 тис. т сої та 14,4 тис. т соняшнику.

Експорт олійних у 2012/2013 МР, тис. т

	Липень	Серпень	Вересень	Жовтень	Листопад	Грудень	Січень	Лютий	Березень	Всього
Олійні	51,7	208,7	407,8	441,8	249,5	282,1	355,6	287,1	194,1	2478,4
Ріпак	49,4	204,1	342,8	260,2	37,8	91,1	140,4	101	9,9	1236,6
Соя			43,5	144,5	179,4	170,5	202,9	164,9	169	1074,8
Соняшник			5,9	28,1	24,8	17,3	9,6	19,4	14,4	119,4
Льон			10,7	5,8	6,2	2,4	1,9	0,6	0,4	28
Гірчиця	2,3	4,6	5	3,1	1,3	0,9	0,8	1,1	0,6	19,7

Поточна ситуація

На ринку насіння соняшнику спостерігалася відносно стабільна цінова ситуація. При цьому темпи торгової діяльності як і раніше оцінювалися як низькі. Деяке зміцнення цін на соняшникову олію на експортному ринку в першій половині звітного періоду дозволило великим переробним підприємствам кілька підвищити закупівельні ціни. При цьому максимальні закупівельні ціни, як і раніше, озвучували переробні підприємства південних областей - 4700-4900 грн/т на умовах СРТ. Водночас закупівельні

ціни великих олійних підприємств центральних і східних областей озвучувалися найчастіше в межах 4500-4750 грн/т СРТ. Враховуючи дефіцит пропозиції олієнасіння за прийнятними для переробників цінами, мінімальні ціни попиту носили, як правило, декларативний характер. Закупівлі насіння великих переробних підприємств західних, а також північних областей здійснювалися за цінами, найчастіше не перевищує 4800-4850 грн / т з урахуванням вартості доставки.

Ринок соєвих бобів протягом звітнього періоду характеризувався невисокою активністю торгово-закупівельної діяльності. Варто відзначити, що на початку звітнього періоду закупівельні ціни були схильні до незначних коректувань у бік підвищення. Так, враховуючи стримання продажу сировини власниками, ініціаторами зростання цін виступали переробні підприємства, розраховуючи таким чином повернути більшу кількість пропозицій сої.

Так, великі олієдобувні заводи в південній частині країни здійснювали закупівлі соєвих бобів за цінами в межах 4500-4650 грн/т з урахуванням вартості доставки і залежно від обсягу партії, а також якості бобів (вміст протеїну). Переробники маслоробного сектора даного регіону озвучували ціни попиту в середньому в діапазоні 4550-4600 грн/т СРТ. Ціни попиту переробні підприємства центральних і східних областей озвучували найчастіше в межах 4400-4500 грн/т без урахування вартості доставки.

Активність торговельної діяльності також була невисокою зважаючи на обмежену кількість пропозицій.

Майже віртуальним залишається **ринок ріпаку**. Так закупку ріпаку припинила компанія «Нібулон» яка ідентифікувала ціни на олійну. На початку травня закупівля ріпаку здійснювалась за ціною 4700 грн/т СРТ-порт. Варто зазначити що на ринок інколи потрапляє пропозиція олійної за ціною 5000 грн/т. Разом з тим, деякі експортери в обмеженому обсязі ведуть форвардні закупівлі насіння ріпаку майбутнього врожаю за ціною 4300-4350 грн / т СРТ-порт. Однак, якщо посушлива погода, яка поки не загрожує посівам озимого ріпаку, в Україні триватиме, це може призвести до зниження врожайності культури, і тоді ціни на неї, у т. ч. і форвардні, можуть зрости.

